

NARODNI DELAVEC

Izhaja v Trstu

Vsak petek ob 5. pop.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatolo
št. 1. l.

Telefon 18-67.

Posamezne štev. se prodajajo po 6 stot.

Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru. Naročnina za celo leto K 4.-; za pol in četrt leta razmeroma.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Le konfiscirajte nas!

V mesecu sušcu smo, pomlad je tu, a pri nas v Trstu, ki ne pozna snežene zime, je prošli teden zapadel — sneg in pobelil — „Narodnega Delavca“. Konfiscirali so nam zadnjo številko našega lista, gospod c. k. državni pravdnik je posegel po svojem rdečem svinčniku in začrtal debelo črto preko našega lista.

Prva konfiskacija „Narodnega Delavca!“

Čudili smo se, ko smo izvedeli to, in čudili smo se z vso pravico. Vpraševali smo se, kaj smo neki zagrešili tako hudodega, da je treba rdečega svinčnika c. k. drž. pravdnika, da obvaruje Trst in drugo javnost pred našo hudobijo, a vendar nismo našli drugega kakor to, da smo pisali le resnico in čisto nič drugega kakor resnico.

Pisali smo o razmerah v novi prosti luki, pisali smo o postopanju raznih faktorjev ob priliki sprejemanja delavcev v novi prosti luki, pisali smo tako, kakor se je stvar v resnici vršila in izvršila. Ne rečemo, da ne bi bili napisali vmes tudi kake odkrite, tudi ostre besede na naslov tega ali onega, ali ostali smo strogo pri stvari, pisali smo le resnico!

In to resnico je blagovolilo slavno c. k. državno pravdnništvo zapleniti, tej resnici je c. k. državno pravdnništvo zabranilo pot v svet.

Prav tako! Le ne resnice med ljudi, kajti ravnica bode v oči, in marsikdo bi moral oslepeti, ako bi svet o njem izvedel vso golo resnico! Torej proč s hčerko božjo Resnico in seveda tudi njeno sestro Pravico, in na dan z lažjo in krivico, potem se bo lahko šušmarilo po mili volji, potem se bo lahko farbalo, varalo in sleparilo, kolikor bo komu drago, potem bodo gotovi ljudje lahko mirno zaspali na svojih lovorikah, katere so si stekli pri svojem napornem in požrtvovalnem delu za ljudski blagor splošno in posebej! Prav tako!

Žal nam je, da ne moremo danes niti v kratkem povedati, kaj nam je vse prečrtal rdeči svinčnik gospoda c. k. drž. pravdnika, kajti zapadli bi mu zopet. In cela stvar je tem značilnejša, ker nam je črtal državni pravdnik suha dejstva, da torej o stvari sploh ne moremo več pisati, ker bi bili sicer gotovo citirani pred sodišče in kaznovani vsled prestopka tiskovnega zakona, češ da razširjamo zapenjene sestavke. Državno pravdnništvo gre torej tako daleč, da nam hoče kratkoma popolnoma zamašiti usta, da ne bi smeli o dogodkih v novi prosti luki izpregovoriti niti besedice, ker nam konfiscira n. pr. celo od-

stavek, v katerem navajamo število sprejetih delavcev itd.

Radovedni smo le, kako bo c. k. državno pravdnništvo utemeljilo zaplenbo takih sestavkov!

Molčati bi morali torej o celi stvari, niti besedica o njej ne bi smela v javnost Tako daleč smo torej prišli! Navseh koncih in krajih se nam godi najhujša krivica, in ako pridemo na dan s temi krivicami, ako odkrito in javno imenujemo krivce, ako navedemo natančne dokaze, da se nam je po tej ali oni osebi godila krivica, potem pa pride c. k. državni pravdnik, katerega edina dolžnost je, da čuva nad pravico, da zasleduje krivičnike in jih dovaja h kazni za njihova krivična dela, potem pa pride c. k. državni pravdnik in zgrabi za vrat, ne morda tistega, ki dela drugemu krivico temveč tistega, kateremu se je zgodila krivica!

Tako se pač godi pri nas v Avstriji in prav posebno še v Trstu — „blapcu Jerneju in njegovi pravici!“

Nehote se mora človek tu vprašati: zakaj vendar tako?

Evo tako, odgovora!

Slovenci v Trstu napredujemo danzadnevno v zvezi vsem zavornicam, s katerimi nam hočejo zavreti naš napredek. Boje se tega našega napredovanja pred vsem Italijani, a boji se ga tudi Nemec, in za oba ta strahopetca tudi naša c. k. vlada. Naša c. k. vlada še ni bila nikdar prijazna Slovincem, vedno se je kazala nakloneno Italijanom ter jih negovala kakor mati svojega otročiča. In če je italijanski pa glavec, dobro poznavajoč opičjo ljubezen svoje matere, tupatam vse preveč pobrcal, ga skrbna mamica ni našeškala, kakor bi bilo treba, temveč je rajši zamašila kričaču usta z dobrim zalogajem ter mu porinila šibo v roke in pripeljala predenj svojega drugega otroka, Slovence, češ: na, da se uolažiš, pa tega-le tolci s šibo po hrbtu, dokler se ti ljubi. Pa prišel je še tretji, Nemec, kateremu se že odnekaj cede slne po našem Trstu. In tega najljubšega svojega otroka, katerega naša c. k. avstrijska vlada itak ni še nikoli niti za trenutek odstavila od svojih prsi, dasiravno so mu zobje že toliko porastli, da bi jih bilo treba s kleščami počepati, da bi je ne ogrizel popolnoma, tega otroka seveda protežila še prav posebej in mu vedno in povsod išče toplega mesta. Zato pa je treba odriniti Slovence, zato je treba zamašiti Slovincu usta, toda ne s koscem kruha, temveč s palico. In ker ta slovenski nepridiprav v zvezi vsemu tmu še noče poginuti, ne, temveč le še raste in raste ter postaja vedno močnejši, je treba poseči po prav izrednih sredstvih.

Naša vlada ve prav dobro, da tiči moč slovenstva v Trstu v našem zavednem

slovenskem delavstvu, zato pa je tudi treba vso ost protislovenskega delovanja obrniti prav proti slovenskemu delavstvu, kar se je tudi na očividni način zgodilo v vprašanju sprejemanja delavcev v novi prosti luki:

Proti slovenskemu delavcu v Trstu se je dvignilo prav vse, kar leze ino gre, napovedal se mu je boj do skrajnosti. In vsem tem našim nasprotnikom je prišel na pomoč celo vrhovni varih resnice in pravice c. k. državni pravdnik!

Le tako naprej! Vsa ta sila naših sovražnikov nam je edino le dokaz naše moči! Vsa ta gonja proti nam slovenskim delavcem nas napolnjujejo s trdno zavestjo, da nas je toliko, da je v nas taka sila, da v vsi trepetate pred njo, da vam strah pred nami narekuje uporabo takih sredstev protinam, kakoršnih sicer ne uporablja noben pošten in odkrit nasprotnik!

Resnice se bojite zat je ne pustite na dan! Mi vstajamo in vas je strah!

Zato pa, gospod c. k. državni pravdnik: le konfiscirajte nas! Resnici ne bodete zaprli vrat s svojim rdečim svinčnikom našla si bo svojo pot preko vseh vaših konfiskacij!

.. ZVEZA ..

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Določbe v zadevi plač železniških delavcev z redno dnevno plačo.

Veljavno od 1. marca t. l. so se vpe-ljale pri c. k. drž. železnici določbe, ki so se določile sporazumno z delavskim odborom, katrri je bil izvoljen še izključno od socialdemokratskih železniških delavcev. V sledečem hočemo objaviti celo odredbo, ki jo je izdalo c. k. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu. Naše pripombe dostavimo na koncu objave dnevnih plač.

I.

Začetne plače stalnih delavcev; določba plač sprejetih pomožnih delavcev.

K delavcem v redni službi z dnevno plačo štejejo: rokodelci (profesionisti) kurilnic in obratnih delavnic, električne, oljne uslužbenice, postajne službe, železnico-vzdrževalne službe in signalne delavnice; nadalje:

navadni delavci, kot podajalci v kurilnicah in delavnicah; predkurjači, čistilci, uslužbenici pri obračalnicah, premogarnji itd. kurilnic;

vodje delavskih oddelkov, predelavci, prožni delavci železnico-vzdrževalne službe;

itd. Vsega tega sem se skoro naveličal, in vzbudila se mi je želja po drugi službi. Vtepel sem si v glavo, da si moram preskrbeti kako držano službo, kajti uvidel sem, da se bom počasi tudi jaz postaral, in bi li bilo boljše zame, ko bi si za svoja stara leta preskrbel ono, kakor se ti prijatelj imenuješ, namreč, boljše bodočnost. Nega dne se torej za trdno odločim ter zapustim to elegantno hišo s celim njenim lačnim uradom vred, ter uberem pot pod noge v svojo domačo državo, kjer sem si nameraval poiskati kako državno službo.

Po dolgem popotovanju in velikih mukah pridem zopet v domačo državo, kjer se mi je tudi v resnici posrečilo v nekem mestu pri nekem velikem državnem uradu dobiti službo vratarja. V to mi je seveda pripomoglo največ precejšno znanje tujih jezikov, katerih sem se po širnem svetu več ali manj priučil. Z velikim veseljem sem vstopil v to državno

skladišni delavci, zavirači, postajni delavci prometne službe in delavci materialnih skladišč.

Za navadne delavce vseh službenih vrst so določene začetne plače. (Te plače objavimo na koncu tega razglasa).

Te plače so na podlagi poizvedovanj primerjene krajevnim plačam in so v več slučajih višje od navadnih plač v tujih obratih.

Pri sprejemanju novih delavcev na stalnih delavskih mestih se imajo priznati takoj novoodmerjene plače.

Stalno delavsko število je tisto, s katerim se v normalnih odnosih lahko gladko opravlja služba.

Ako se pokaže v izvanrednih ali od časa do časa ponavljajočih se slučajih neobhodna potreba za sprejem pomožnih delavcev, se v krajih, kjer to dopuščajo okoliščine, sprejemajo tudi delavci lahko tudi za nižje dnevne plače, kakor so določene za stalne delavce. To zasledovati je s stališča obratnega gospodarstva celo dolžnost predstojnikov. Za take ukepe je odg. voren le dotični predstojnik.

Predstojnikom kurilnic, sekcij za vzdrževanje železnice, obratnih vodstev in železniško-obratnim uradom se pa prepušča, da sprejmejo pomožne delavce v neobhodnih, silnih slučajih, posebej pri nesrečah, elementarnih dogodkih itd. tudi za višje plače, kakor so določene za dotične postaje.

Pomožnim delavcem se mora s strani službenih predstojnikov takoj pri njih sprejemu povedati, da se sprejmejo v delo le mimogrede (začasno).

Pri rokodelcih (profesionistih) se radi zelo različnih razmer med povpraševanjem po rokodelcih in ponudbami s strani rokodelcev in mnogoličnih rokodelstev začetne plače ne morejo enotno določiti.

Odmera visokosti začetne plače, katere določitev naj se izvrši po primerni izkušnji, se prepusti predstojnikom vodstev kurilnic in obratnih delavnic, sekcij za vzdrževanje železnice, obratnih vodstev in železniških obratnih uradov v gotovem pričakovanju, da v okviru nahajajočega se kredita ne pustijo nikdar izpred oči zapovedi največje štedljivosti.

Začetne plače, sedaj določene, ostanejo tako dolgo v veljavi, dokler se ne zakaže popolna ali delna izprememba teh plač s strani c. k. ravnateljstva državnih železnic.

Staviti na to mereče, radi izpremembe lokalnih razmer povzročene, dobro podprte predloge, je dolžnost vsakega službenega predstojnika.

II.

Ponavljajoče se povišanje plač; pristojnost za izvršitev povišanja.

Delavcem v normalni službi z dnevno plačo se ne more priznati pravica „zvišanja plač po preteku gotovega časa“, ka-

službo ter si mislil tu ostati, dokler me ne pošljejo v pokoj.

Ali tudi tu sem se zelo varal. Tu je bilo res vse bolj ponosno, kakor tam pri privatnih uradnikih. Obleke polne svetlih gumbov in raznovrstnih častnih znakov. Zlate sabljice so se svetile kot solnce. Ali ves ta sijaj je bil večkrat strašna prevara, kajti niti tukaj ni bilo vse v redu. Opazil sem, da se tudi med njimi dobe taki, ki so bili do grla zadolženi. In žalibog je bilo takih zelo veliko število. Največje preglavice in sitnosti sem imel prve dni v mesecu. Vsi taki so mi dajali skrivna, naročila, da naj jih na kak umeten način izgovorim, da jih ni v uradu, ali kaj sličnega. To je bil zame pravi križev pot. Prišli so v veliki množini krojači, čevljarji, mesarji, peki, jestvinarji itd. Tu si dobil vsakovrstnih rokodelcev, kakoršnih si pozelel, in seveda sami upniki, s katerimi sem se moral naravnost vojskovati in se posebno prebrisano lagati, da sem mogel svoje

PODLISTEK.

Boljša bodočnost.

Spisal Jakob Purkart.

Končno sem se odločil, da si poiščem kako drugo bolj primerno službo, naj velja karkoli hoče! Ali kako si hočem pomagati, ker v šole nisem nikdar zahajal. No, Radoslav, pogum velja, sem si mislil, saj se nikomur ne more slabše goditi, kakor se je do sedaj meni. Prebredel sem še mnogo sveta, predno sem naletel na službo, katere sem se sklenil okleniti. Vstopil sem pri nekem privatnem uradu kot uradni sluga. Služba mi je takoj ugajala, ali prepiral sem se tudi takoj, da niti v takozvanem gosposkem stanu ni vse v reda, in da se tudi gospodi ne godi preveč dobro.

Posebno sem opazil pri nižjih urad-

nikih, da je le mala razlika med njimi in med delavstvom, namreč v gmotnem oziru. Uradnik se mora spodobno oblačiti, stanovanje mora imeti bolj čedno, zahajati mora v odličnejšo družbo, kar ga vse več stane, kot navadnega delavca ali pa kmetovalca. Bil sem sam priča, ko je tak uradnik, poštena duša, večkrat svoje borno kosilce opravił stem, da je povžil košček slanine s kruhom. V navadno delavsko gostilno ne more zahajati, v gostilno doljših stanov zopet ne, ker mu njegova skromna plača ne dopušča. Če pa je poročen, se mu gotovo godi še slabše.

Kakor mi je nova služba iz početka ugajala, mi je sedaj postajala vedno bolj zoperna. Poslušati venomer vedno ista jadicovanja, ter neprestano skakanje sempatja temu manjka papir, onemu znamke, tretjemu za 2 krajcarja kruha, četrti nima drobiža za mali prigrizek, oni pri oknu mi pravi, da mi bo že novce povrnil, naj mu le prinesem tudi njemu kot prvemu

kor je to določeno za uslužbenca, ki so nameščeni po statusu, z ozirom na njih napredovanje.

Vendar se imajo povišati plače ali to le ozirom na kredite, ki so se zahtevali od službenih predstojnikov in so tudi na razpolago, — in le pri zadovoljivem izvrševanju službe, od časa do časa za 20 st. na dan, in sicer za rokodelce po dveh, za navadne delavce po treh službenih letih.

Tako pri rokodelcih, kakor pri navadnih delavcih, kateri se izkažejo posebno pridni in posebno uporabni, se povišajo plače ako je za to kredita, tudi v krajših, kakor v prej omenjenih dopustnih rokih.

Nasprotno se pa izključijo od povišanja plač delavci v normalni službi z dnevno plačo, ki so zakrivali kake prestopke, ali katerih službovanje ni povoljno, ako ni mogoče v interesu službe, da se taki delavci ne odpuste iz službe.

Vsako časno povišanje plač se ima izvršiti le 1. januarja, ali 1. julija vsakega leta.

Pristojni za časno povišanje plač pred predpisanim časom dveh, oziroma treh let, so predstojniki vodstev kurilnic in obratnih delavnic, sekcij za vzdrževanje železnice, obratnih vodstev in železniško-obratnih uradov, predstojnikom obratnih vodstev seveda tudi za delavce njim podrejenih postaj.

Delavcem pri postajnih uradih se časno (perijodično) povišajo plače s strani strokovnega oddelka za prometno službo, delavcem materialnih skladišč s strani strokovnega oddelka za denarno, računsko in službo v materialnem skladišču; predstojniki teh slednje imenovanih izvršitvenih službenih mest nimajo pravice predlaganja za povišanje plač.

zjž — Podružnica Rihenberg Z. J. Ž. Za nedeljo, dne 10. aprila t. l., ob 2. popoldne sklicujejo se v gostilno Gerzej vsi železniški čuvaji te proge na važen sestanek. Ker gre za zelo važna vprašanja železniških čuvajev, prosimo, da se udeleži tega sestanka vsak službe prosti čuvaj.

Odbor.

zjž — Ustanovni shod podružnice Kranj Z. J. Ž. V soboto, na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca, se je vršil ustanovni shod podružnice Kranj Z. J. Ž. in sicer pri tako dobri udeležbi, kakor bi je ne bili pričakovali. Navzočih je bilo najmanj 60 železničarjev. Shodu je predsedoval tov. Ažman. Po kratkem pozdravu predsednika podružnice, tov. Mlakarja, je prevzel besedo predsednik centrale „Zveze jugoslovanskih železničarjev“, ki je podal navzočim članom jasno sliko novoustanovljene organizacije Z. J. Ž. Poudarjal je, da se ni ustanovila „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ iz golega nasprotstva do drugih železničarskih organizacij, ampak ustanovila se je iz gole potrebe, ker do danes slovenski železničar ni imel v nobeni organizaciji pravega zavetišča, ker ga nobena organizacija kot slovenskega železničarja ni mogla zastopati. Radi tega se je ustanovila „Zveza jugoslovanskih železničarjev“, ki hoče varovati pravice slovenskega železničarja, pripomoči slovenskim železničarjem do zboljšanja službenih razmer, odločno pa tudi zagovarjati pravico slovenskega jezika pri železnici. In to svojo nalogo bo rešila Z. J. Ž. lahko, ako bodo umeli vsi slovenski železničarji važni pomen Z. J. Ž. in pristopijo vsi, od prvega do zadnjega, k „Zvezi jugoslovanskih železničarjev“, katera nudi svojim članom pomoč tudi v slučaju daljše bolezni in smrti, jim da pravovarstvo v službenih sporih in brezplačno na dom poslan družbeni časnik. Lahko pa se združijo vsi slovenski želez-

uradnike v elegantnih svetlih oblekah obvarovati za tisti mesec pred njimi. Tedaj sem si mislil, da ima prav naš stari pregovor, ko pravi, da ni vse zlato, kar se sveti. In res, nikdar ne bi veroval, da bi bili državni uradniki v tako slabem položaju, kakor so v resnici.

Tako tudi ta služba ni bila ravno tako lahka, ali opravljal sem jo vseeno točno in z velikim veseljem, upajoč na morebitno penzijo. Ali človek obrača, bog pa obrne. Tako se je tudi meni siromaku pripetilo.

Nekega dne prav težko obolim ter poprosim ravnatelja, da prihrani ono mesto po ozdravljenju zopet meni, bil sem namreč še provizoričen. Ravnatelj me je sicer obžaloval, da sem obolel, ali glede službe mi je odgovoril, da mi tega ne more obljubiti, ker ima tako več starih uslužbencev na razpolago. Kaj sem si hotel pomagati. Prestal sem jih že toliko, bodem pa še tudi to.

(Pride še.)

ničarji v Z. J. Ž., ker ta organizacija je nepolitična in se bavi le s strokovnimi vprašanji železničarjev. Volil se je na to odbor. Po volitvah je predsednik razlagal pomen „Zavarovalnice avstrijskih železnic proti neizgodbam“ in „Pravila provizijskega zaklada“. Vsi so bili navdušeni za „Zvezo jugoslovanskih železničarjev“ in se je prišlo k podružnici Kranj že 34 članov. Razpravljalo se je še obširno o položaju železniških delavcev, o čemer bomo še izpregovorili. Predsednikom podružnice je bil izvoljen Mlakar Ludovik, skladiščni mojster.

zjž — C. kr. kurilnica drž. žel. v Gorici. Razmere v tej kurilnici postajajo vedno bolj neznosne. Zadnjič smo že omenili, kakšno ulogo igra gotova oseba, ki ima vse lastnosti denuncijanta. In to je dobroznani po starem Rotar, po novem — Rauter, ki je bil že enkrat odpuščen od službe, a po 3 dneh zopet sprejet na ravno isto mesto. In temu človeku asistira sam načelnik kurilnice, gospod inšpektor Neudegg in pa njegov paša strojni mojster Scholz. Tako daleč je že prišlo vsled zaslonbe s strani gospoda inšpektorja Neudegga, da ta Rotar-Rauter že govori, kdo bo vse odpuščen iz službe in kako bo on še posvetil gotovim delavcem, ko bode enkrat definitivno. In strojni mojster Scholz se je izrazil dne 17. t. m.: „Prvi za Gesam pride zdaj na vrsto Kramer in potem še par drugih“. O tem Scholz se sploh govori, da je on vodilna oseba v kurilnici in se uklanjajo njemu inženjerji in stori predstojnik Neudegg v vsem, kar Scholz hoče. Potemtakem b bile te razmere razumljive. Upamo, da poseže tu c. kr. ravnateljstvo pošteno vmes in da odpravi krivice, ki se gode delavcem in uslužben- cem s strani teh oseb in da prekliče odpustitev kurjača Gesama, ker ni zakrivil nič drugega, kakor da se je upal povedati resnico. Slišati je tudi, da je strojevodja Langof na višji ukaz zastražen celo pri svojem stanovanju in se pazi, kdo hodi k njemu v stanovanje ali ven. In glavna straža je zopet prosluli Rotar-Rauter. Kaj pravzaprav hočejo Langofu, nam ni znano, mi vemo samo, da opravlja vestno svojo službo in da je član Z. J. Ž. In govori se celo, da bi moral biti radi tega prestavljen! Tukaj bomo pa že prosili malo pravičnosti. Upamo, da bo vsa ta zadeva rešena pravično, kajti čas je bil, da se je začelo tudi ravnateljstvo za stvar zanimati. Pripomnili bi samo, da ravnateljstvo ne verjame preveč predstojniku Neudeggu, kajti on predstavlja vso zadevo kot zelo nedolžno, in da so krivi po njegovem mnenju le tisti, ki so siti večnega denuncijantstva in se upajo stopiti na noge. In tudi Scholz naj se malo pripogeejo peruti, da se ne bo tako ošabno sukal nad svojimi žrtvami!

zjž — Volitve v „Zavarovalnico“. Nam izid volitve v „Zavarovalnico avstrijskih železnic proti neizgodbam“ se ni znan, pač pa menda to ve že natanko gospod strokovni tajnik socijaldemokratskih železničarjev v Trstu. Tako ve, da sta dobila kandidata „Zveze jugoslovanskih železničarjev“ nekako 1000 glasov in je rekel, da so bili na nekaterih glasovnicah prilepjeni čez liste socijaldemokratskih kandidatov listki kandidatov „Zveze jugoslovanskih železničarjev“, in se vpraša, kako je to mogoče. Lahko mu povemo, kako je to mogoče. Neki naš član je prišel v naše društvo s še odprto glasovnico, na kateri, pa je imel že listek socijaldemokratskih kandidatov, ki mu jih je porinil v roke železniški mojster. Predno pa je glasovnico zalepil, se je hotel prepričati, ali so to pravi kandidati, in je prišel v društvo to pokazati. Seveda se mu je prilepil v društvu listek s pravimi imeni naših kandidatov in sicer — čez listek mednarodnih kandidatov. In takih slučajev je več! Kar pa zadeva „letake“, pa menda niso sakrosanktni, da bi jih nihče ne smel dotakniti. To v pojasnilo.

zjž — Tudi sanitarno. C. kr. drž. železnica, katera ima na ukaz c. kr. železniškega ministrstva nabite v vseh vozovih, čakalnicah itd. pozive radi pljuvanja in sicer radi nevarnosti jetičnih bacilov, menda pozablja, da mora tudi ona sama paziti, da se ne širijo morda po njej sami kaki bacili. Tako se sliši, da je zdaj po smrti nekega revizorja vlakov zahtevalo c. kr. ravnateljstvo državnih železnic, da se mora vrniti njegova zapuščena uniforma oddati v materialnem skladišču v Knittelfeldu. Kdo bo neki tako srečen, da bo oddarjen s to obnošeno morda z bogve kakimi bakterijami nasičeno uniformo? Državna železnica pa res zna štediti, tam kjer bi ne smela.

zjž — Železničar. Čudna mednarodna ptica mora biti „Železničar“, glasilo socijalističnih železničarjev. Boji se svetlobe ali kaj, da ga ni dobili pred oči in to tudi za denar ne. Naročili smo ga že dne 27. februarja t. l., poslali naročnino in še do danes lista — ne dobimo. Ali hoče res osvetliti le svoje mednarodne (?) slovenske železničarje, da se noče pokazati.

zjž — Clanom Z. J. Ž. Vsem svojim zvestim članom vesele velikonočne praznike!

Centralni odbor Z. J. Ž.

Velika javna skupština N. R. O.

PULA, 22. marca 1910.

Javna skupština sazvana po N. R. O. za soboto 19. ov. mj. u 7 sati obdržavala se je uz ogromno učestvovanje radnog naroda, premda je taj sat nezgodan za većinu, koji stanuju udaljenije. No važnost predmeta, koji su se imali raspravljati, skupio je do 500 radnika na skupštinu, da osudi postupak internacionalnih social-demokrata.

Tačno u ustanovljeno dobo otvorio je skupštinu drug Vranković pozdravivši skupljene i predloživši za predsjednika, predsjednika N. R. O. L. Križa, a za bilježnika druga Crnkovića.

Križ iziđe važnost današnje skupštine, koja ima da poduzme novi korak u radnika protiv skupce stanova i čuje što smo dosada poduzeli i postigli. Naglašava postupak social-demokrata u kot. bol. blagajni, protiv kojeg moramo najodlučnije ustati, i daje rieč o prvoj točki

I. Pitanje stanova i odgovor na podnešenu predstavku „Nar. Radništva“ drugu Stahanu.

Stahan izvješćuje o svim koracima, poduzetim poslije skupštine 28. XI. 1909. Ističe, da ne smijemo sustati već i dalje voditi stvar, dok ne polučimo sve, što se daje u tom pitanju na korist radnika. Obrazlaže nesnosno stanje za radništvo sa stanovima u Puli. Ističe postignuti uspjeh sa predstavkom podnešenom c. i k. morarici, koja je odgovorila, da već gradi jednu baraku i da će ih još graditi. A da će uzeti u obzir i želju istaknutu od nas, da se takve barake grade i na drugi kraj grada. Glede općine tu je pitanje ostalo neriješeno uslijed izbora novog vijeća, koje moramo potsjetiti na dužnost prema radništvu.

Obara se na postupak social-demokrata, koji hoće i tako vitalno radničko pitanje učiniti sredstvom agitacije. Kaže da je isto bilo od njih potaknuto u nezgodno doba samo jer su gradski izbori bili pred vratima, a poslije skupštine oni se nijesu ni makli. Tim više je naša dužnost da podignemo naš glas u korist izrabljenog radništva, da radništvo još bolje upozna, što i kakvi su social-demokrati.

Predlaže slijedeću

RESOLUCIJU:

„Narodno radništvu sakupljeno na javnoj skupštini dne 19. ožujka 1910 saslušavši izvještaj o pomanjkanju stanova i načinu, da se istome doskoči, prima sa zadovoljstvom na znanje odgovor c. i k. lučkog admiralata na svojedobno podnešenu predstavku za gradnju radničkih stanova, kojim isto javlja, da je već počelo graditi jednu baraku, i da namjerava još nekoliko takvih sagraditi; naglašava osobito potrebu, da se takove u buduće grade na drugi kraj grada, kako je u odgovoru u izgled stavljeno, čim bi se udovoljilo potrebi radništva zaposlena na Masliniku i u Vallelonga;

zaključuje podastrijeti općini ponovno predstavku za gradnju radničkih stanova i izabire odbor od 3 lica za sastav pretstavke, koja se ima dostaviti nar. zast. dru. Laginji, da je zagovara u upravnom odboru i vijeću“. (Odobranje).

Predsednik pita želi li tko govoriti i buduć se nitko ne javlja, ističe dužnost općine da našem zahtjevu udovolji i predlaže u odbor drugove Vitašovića, Stahana i Vrankovića.

Resolucija stavljena na glasovanje primljena je jednoglasno, isto tako izabrani su predloženi u odbor.

(Nastavit će se).

DOMAČE VESTI.

d — Konfiskacija. Zadnja številka našega lista je zapadla rdečemu svinčniku gospoda državnega pravdnika. Zaplenjen je bil večji del uvodnega članka. Za vse naročnike smo takoj oskrbeli drugo izdajo. Proti konfiskaciji se vsekako pritožimo. Poskrbeli bomo seveda zato, da bodo naši čitatelji vendar imeli priliko čitati zaplenjeni članek v celoti. Takoj, ko se zopet po velikinoči snide državni zbor, bomo naprosili naša državne poslance, da vložijo zaradi te konfiskacije interpelacijo v državnem zboru. Kakor smo že rekli na drugem mestu, naj povemo še enkrat tudi tu, da nas konfiskacije nikakor ne bodo zadrževale, da ne bi z vso odločnostjo tudi nadalje branili koristi našega slovenskega delavstva.

d — Nedotakljivi c. kr. namestnik. Kakor smo izkusili prošli petek, je zavladalo v naši javnosti neko popolnoma novo načelo. Dosedaj je vedno veljalo, in poudarjala je to c. kr. vlada po svojih ministrih bogve koliko in kolikokrat, da je vsak avstrijski državljani upravičen za pravično kritiko državne uprave in njenih organov. Zadnja konfiskacija pa je pokazala, da to načelo ne velja več. C. kr. namestnik v Trstu je nedotakljiv, niti besedica se ne sme zapisati o njem v časopisu, sicer pride takoj c. kr. državni pravdnik in konfiscira list, ki se je predznil pisati o „Njegovi Presvetlosti! Nedotakljiv je nadalje ravnatelj c. kr. javnih skladišč, c. kr. dvorni svet, njih Minas, ravno tako nedotakljiv tudi vzor c. k. uradnika, inšpektor Polacco. In čujete, ljudje božji, nedotakljivo je celo „Njegovo Veličanstvo“ — Pagnini, kajti tudi o njem ne sme pisati „Narodni delavec“, kajti tudi take stvari konfiscira c. kr. državni pravdnik. Po vsem tem smo pač lahko trdno prepričani, da bi bil „Narodni Delavec“ konfisciran celo tedaj, ako bi pisal proti italijanski irredenti ali kaj podobnega, kajti našel bi se kak paragraf kazenskega zakona, morda § 302, češ da je celo kaj takega hujkanje k sovražnostim zoper razne narode. Res daleč smo prišli. Državna uprava brez kontrole javnosti, brez kritike! Koliko je potem še ustanovnostiv naši Avstriji, pač ne vemo, in skoraj bi rekli, da je šla popolnoma rakom žvižgat. Torej absolutizem! Res, daleč smo prišli! In to samo zato, da slovenski delavec na slovenskih tleh ne pride do kruha!

d — Pomanjkanja dela v Trstu. V Trstu se je začelo kazati zadnje čase veliko pomanjkanje dela. Povsod, v trgovini in veliki industriji, je nastala neka stagnacija, promet je vedno manjši, in posledica temu je, da velika podjetja kar trumoma odpustajo delavstvo. Tako zaslužijo dninarji v prosti luki komaj po par dnevnia na teden, iz Lloydovega arsenala odpustajo vsako soboto po več delavcev, in te dni so tudi v „Tehničnem zavodu“ odpustili večje število delavcev, češ ker primanjkuje dela. Res, huda je za delavstvo sedaj, posebno če se pomisli, da so prazniki pred vrati in da tudi „prvi“ ni daleč, ko je treba plačati stanovanje itd. In vsi ti odpuščeni delavci niso morda tuji, to je domače delavstvo, ki se že leta in leta služi svoj kruh na svojih domačih, tržaskih tleh. Če se to pomisli, potem mora pač vsakega poštenega človeka obiti upravičena jeza, če se le nekoliko ozre v poslovanje tržške mestne uprave in drugih velikih tržaskih podjetij, kjer se ob stalnih plačah maste razni inozemski privandran- ci, zlasti regnikoli, dočim mora domačin s strahom gledati v bodočnost, v kateri grozinjemo, njegovi ženi in njegovim ubogim otročičem pomanjkanje, da, naravnost glad! In vse to gleda naša slavna vlada tiho in mirno, seveda tiho in mirno napram tistim, ki odžirajo domačim kruh izpred ust, dočim slavno c. kr. državno pravdnikstvo mesari s svojim rdečim svinčnikom po glasilu slovenskega delavstva, katero zahteva kruha za domačega delavca! Ej, vi c. k. gospoda, na tak način se pač ne goji med ljudstvom avstrijski patriotizem, na tak način pač ne bodete užgali v našem od vseh strani zatiranem delavcu ljubezni do države, v kateri dobiva namesto kruha kamen, namesto pravice bič. Le gojite še naprej kačo na svojih prsih, ki je že dostikrat zasadila svoje strupene zobe v naš državni ustroj, in tepite nas, od katerih zahtevate, da s svojimi lastnimi telesi in s svojimi krvavimi žulji vzdržujemo in branimo državo,

ki tako po mačehinsko ravna z nami. Le delajte tako še naprej, toda za posledice odgovarjajte potem vi!

d— V tržaški mestni plinarni se dogajajo stvari, ki so res značilne za razmere, ki vladajo pri naših mestnih napravah. Neglede nato, da po plinarni karimgoli regnikov, se dogaja celo kaj takega-le: Pred časom so odpustili iz plinarne dva Italijana, ki sta kradla vino in ga prodajala delavcem in tudi delovodjem v plinarni. Eden je dobil tedaj osem dni zapora, drugi pa je bil samo odpuščjen. Ali glejte! Komaj je poteklo osem dni, je bil tatič zopet nameščen v plinarno in dobil je celo mnogo boljši in lepši delo, kakor ga je imel prej. Dočim se drugi delavci skoraj tope vročine pri pečeh, stoji ta italijanski poštenjak lepo pri vagi in si niti ne omaže svojih belih rok. To je bilo plačilo za njegovo „poštenost“. Seveda mož je Italijan in „dobro napisan“ pri višjih gospodih. Sploh pa velja v plinarni načelo, da imej Slovenec slabše delo in slabši zaslužek, Italijan pa lahko delo in boljši zaslužek. — Kako pristransko ravna s slovenskimi delavci, kaže cela vrsta slučajev, da slovenski delavec sploh skoraj ne more postati stalen. Za stalno nameščanje je treba, da dela delavec tri leta nepretrgoma v plinarni. V plinarni pa je veliko delavcev, seveda slovenskih, ki so že po deset, da, dvajset let tamkaj, pa ipak niso stalni. To se pa dogaja tako-le. Predno poteče tretje leto, prav zadnje dni, pošljejo delavca iz plinarne in ga potem zopet sprejmejo. Ker pa ni dovolj tretjega leta, mora začeti zopet iznova služiti tri leta. Pred koncem teh treh let se mu zgodi ravno tako, kakor pri prvih treh letih in potem zopet in zopet. Tako se godi slovenskim delavcem, dočim dobi Italijan takoj najboljši delo in mu nihče ne krati pravice do stalnega nameščanja. Našim slovenskim zastopnikom v mestnem svetu priporočamo, da se temeljito pobrigajo za razmere v plinarni. Podatkov zato dobe pri nas dovolj!

d— Lumparija nad lumparijo. Prosimo, gospod državni pravnik, da konfiscirate tudi to-le: V nedeljo opolnoči so hoteli Josip Piciga, Anton Penco in Peter Metuglio na trgu Barriera oro pati nekega Čuka. Eden teh lopovov je potegnil nož in hotel zabosti Čuka, kateremu pa se je posrečilo izbiti nož iz rok napadalca. Prihiteli so nato redarji in aretirali lopove. Med potjo je eden od njih še vrgel od sebe dolg nož. To je v kratkem poročilo o tem napadu. In sedaj vprašamo, kdo so ti „poštenjaki“. Anton Penco, ki je izgnan iz Trsta, dasi je rojen v Trstu, in mu je politična dovolila bivanje v Trstu na poskus, in ravno tako tudi Peter Metuglio sta oba med tistimi pristnimi „Tržačani“, zaradi katerih je uprava c. kr. javnih skladišč snedla preko noči svojo besedo in zavrnila že sprejete poštene slovenske delavce. Oba sta na listi sprejetih delavcev! Res vsa čast Pagniniju na takih pristaših in še večja čast vsem tistim faktorjem, ki so zaradi takih pristnih „tržaških“ lumpov pripravili ob zaslužek naše poštene ljudi. Lepo to: za čestne roparje ker so „Tržačani“, je zaslužka v c. k. podjetjih, ker tako hoče Pagnini, vodja teh „Tržačanov“, za poštenega Slovenca ga pa ni! In tretji! Tudi Piciga je bil prvotno na Pagninijevi listi, a sprejet ni bil v delo, ker ni Tržačan. Ta Piciga je bil v Gradiški, dasiravno je star šele 33 let, „samo“ — 8 let. Seveda če bi bil „tržačan“, bi bil tudi dobil delo v novi prosti lukii, saj so jih sprejeli take, ki so nosili na svojih hlačah še številke iz znane nega koprškega hotela. No, kakor smo že rekli: vsa čast Pagniniju in tudi vsem drugim, ki so napolnili novo prosto lukio s takimi „državo vzdržujočimi poštenjaki“.

d— Prvi ljudski koncert N. D. O., ki se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. v Nar. dom v Trstu, je dosegel, kakor se splošno priznava, popoln moralni uspeh, za kar gre gotovo prva zasluga veikanu umetniku g. Stanu. Obširno kritiko iz strokovnjaškega peresa je že priobčila „Edinost“, in mislimo, da bi bila zato v našem listu vsaka nadalna beseda odveč. Rečemo le, da je občinstvo naravnost strmelo, kajti takega užitka gotovo ni pričakovalo. G. dr. Sink se je pokazal izbornega pevca, ki se zna vglobiti v skladbo in misli skladatelja. Da bi ga še večkrat čuli

pri naših prireditvah! S priznano dovršenostjo je tudi zbor Glasbene Matice izvršil svojo nalogo, ravno tako tudi oba spremljevalca na glasovirju tov. dr. Mandič in g. Mirk. Kakor torej rečeno, je koncert dosegel popoln moralni uspeh. V gmotnem oziru je seveda stvar drugačna, kajti udeležba ni bila nikakor takšna, kakoršne je bilo pričakovati. Zlasti smo pogrešali tistega občinstva, kateremu je bil koncert namenjen. Ali to nas nikakor ne straši, da ne bi priredili še drugega ljudskega koncerta, saj je ravno naš namen, vzbuditi v našem preprostem ljudstvu zanimanje za l-po glasbeno umetnost. Dasiravno je začetek težak, vendar upamo, da se nam naš namen ne bo izjalovil. Trdno se se nadejamo, da bomo pri prihodnjem ljudskem koncertu videli v koncertni dvorani veliko večino onih, ki so prošle nedelje večer rajši presedeli v zaduhlih gostilniških prostorih ob raznih „dopjih“, kakor se pa naslajali na divnih zvokih Stanovega violončela in lepih pesmi. Upamo da bo sčasoma naše ljudstvo samo izpoznalo, da je užitek, ki ga nudi glasbena umetnost, pač vse kaj drugega, kakor pa oni dvomljivi užitek, ki ga mu nudi v njegovo škodo veliki škodljivec — alkohol.

d— Trst—Tržačanom! To je v zadnjem času bojni klic takimenovanih italijanskih narodnih socialistov. Pagnijnancev, ali bolje rečeno tržaške irredente, kajti koncem konca tem ljudem itak ni popolnoma nič za tržačane kot take, temveč edino le zato, da naj bi Trst kazal povsod in vselej strogo italijansko lice. Mar je njim za tržačane kot take, dasiravno so se celo vsi javni faktorji, in ne med njimi kot zadnji tudi tržaški župan postavil na isto stališče. Da, ta naša tržaška občina! Le pogledite jih nesramnih hinavcev! Na eni strani le Tržačani, Tržačan in še enkrat samo Tržačan, na drugi pa: pogledjmo le mestno plinarno! Danes konstatiramo da mestna občina daje v svoji mestni plinarni zaslužka najmanj 110, reci in piši — stoindesetim regnikolom zaslužka!

Hinavci! „Trst Tržačanom“ vpijete kakor zbesneli, kedar je treba odžreti košček kruha slovenskemu delavcu, v istem času hranite svoje „Tržačane“ na javne stroške, č š, ker so brez zaslužka, ker ga jim odjedajo slovenski „privadranici“, obenem pa polnite svoje lastne zavode s tujci, s podaniki tujih držav! Hinavstvo brez primere! Dajte Tržačanom zaslužka v svojih lastnih tržaških zavodih, in za vse bo kruha dovolj, in ne vlačite sami v Trst tujcev iz tujih držav! Namestite v mestni plinarni same domačine, ki imajo pred vsemi pravico do zaslužka pri občinskih napravah v svoji lastni občini, potem vam bomo verjeli, da vam je v resnici na tem, da varujete koristi svojih občanov, dokler pa tega ne storite, vas mora vsak poštenjak imeti za hinavce, katerim je le za hujskanje proti drugonarodnemu delavstvu, ne pa za koristi občanarjev!

d— N. D. O. v Gorici si je dobila nove društvene prostore in sicer v ulici sv. Antona v prvem nadstropju gostilne Mizerit. Društvena soba ima poseben vhod z dvorišča. Društveni tajnik in blagajnik sta članom na razpolago v sobotah ob 8. zvečer in nedeljah od 10. do 12. dopoldne.

d— Naši nasprotniki. Iz Gorice nam pišejo: Naša podružnica N. D. O. je v najnovejšem času naletela na razne nasprotnike. Posebno neki gostilničar, ki je imel od N. D. O. gotovo že lep dobiček, je začel na vse moči rovatiti proti podružnici in njenim članom, katere odklada s „faloti in lumpi“. Sicer vemo, da oslovski glas ne seže do nebes, povemo pa le, da naj dotičnik ali dotičniki drže jezik za zobmi, kajti N. D. O. in njeni člani si bodo znalo tako varovati svoj čast, da bodo to njihovi nasprotniki prav temeljito čutili. Torej le tiho, če nočete neljubih posledic.

Na I. ljudskem koncertu N. D. O. so preplačali vstopnino: tov. Železnik 2 K. Skalak 1 K. Podreka 30 st.

d— Pozor, slovenski delavci! Vsem našim članom in čitateljem priporočamo v slučaju, da potrebujejo izgotovljeni oblek za odrasle in dečke, perila, pletenin itd., da se služijo v slovenski trgovini g. V. Dobauschek, Trst, ulica Giosue

Carducci 11. Omenjena tvrdka ima veliko izbiro vsakovrstnega blaga po jako nizkih cenah ter se izgotovljajo obleke za moške po meri v lastni krojačnici. Postrežba je jako solidna, govori se slovenski in tudi uslužbenci so slovenske narodnosti. Svoji k svojim!

Iz Pule.

p. Blamaže jugoslavenskih“ social-demokrata. Napokon smo dočekali prireditve naših „jugoslavena“ uz toliki aplomb javljene. Več mjesec dana se je vodila agitacija za dolazak dra. Tume, svaki broj „Rdečeg Prapora“ je javljao sastanak i predavanje, tri dana prije su veliki plakati, dapače i u našim bojama objavljali pristašam „veliki“ sastanak i zbilja očekivamo ogromno učestvovanje. Kad tamo, na predavanju bilo je prisutne 59 osoba, brojeći tu komesara, troje djeco četiri naša radnika i prilično taljanskih socialista. Na sastanku pak okolo stotine, ne više, ako ne manje. (Ne izbrojimo ih svih). I to još naziva „Il Lavoratore“ „numeroso auditorio“, što pak ima biti „scarso“. Dr. Tuma je u predavanju odmah istaknuo, da ne pozna prilike i vidjelo se je odmah, jer je govorio i starskom radničtvu, kojega (izuzam dvojice trojice) tamo nije bilo. Očesao se i o nas i to u pitanju jezika u kot. bolestničkoj blagajni, što se čudimu dru. Tumi. „Il Lavoratore“ od 12. ov. mj. javljao je, da se mi ljutimo na ta priredjivanja jugoslavenskih social-demokrata, jer da će nam škoditi. Što se tiče ljutine to smo pokazali time, da nas je nekoliko prisustvovalo, a što se tiče škode, to im je dokazala skupština istog dana. „Il Lavoratore“ je pisao: „si dimostri agli avversari. che per loro la partita è irrimissibilmente perduta“. Istina „la partita è irrimissibilmente perduta“, ali ne za nas, koji snažno kročimo dalje, već za njih kako je dokazalo predavanje i skupština subote i nedjelje.

DOPISI.

Iz Gorice. (Občni zbor N. D. O.) V soboto, dne 19. t. m., popoldne se je tu vršil občni zbor naše podružnice N. D. O. Občni zbor je bil primeroma prav dobro obiskan. Otvoril ga je podružnični podpredsednik tov. Oblak, ki je takoj podal besedo iz Trsta došlemu s rokovernu tajniku tov. Ekarju. Ta je opominal družštvenike, naj pazno sledijo današnjim razpravam, ker so zelo važne za nadaljni napredek podružnice. Podružnični tajnik tov. Škabar je nato podal poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu. Članov je štela podružnica 160. Blagajnik tov. Plesničar je poročal o podružničnem denarnem stanju. Dohodkov je imela podružnica 1328 30 K, izdatkov pa 1178 89 K. V blagajni je 149 40 K. Podružnica pa ima še precej plačl, ki presegajo ta prebitek. Podružnično denarno stanje je zato neugodno, ker podružnica nima uvedenega podpornega fonda in je dosedaj izplačevala vse podpor le iz rednih članskih donoskov. Računski zaključek se je potrdil. Nato se je izvolil nov odbor, ki se tekom tega tedna konstituira. Pri točki „razno“ je tov. strokovni tajnik toplo priporočal, da se sprejme podporni fond, ker podružnica drugače zaide v take denarne stiske, da ne bo mogla iz njih. Sprejel se je nato podporni fond z mesečnimi vplačili po 40 vinarjev, vsled česar bodo člani dobivali v slučaju bolezni po 3 mesecih rednega plačevanja od osmega dneva bolezni skozi 10 tednov dnevnog podpore po 80 vin. Ko se je še nato sklenilo, da naj se vsak član po možnosti naroči na „Narodnega delavca“, je predsednik zaključil občni zbor. Upamo, da bo podružnica v drugem svojem letu prav dobro poslovala.

Šturje pri Ajdovščini. Že drugič moramo prijeti za pero in pisati, kako jih močno grize naša konsumna trgovina N. D. O. v Šturiji. Že v zadnjem dopisu omenjene osebe iz Šturij kar duška ne morejo dovolj dati svoji jezi na zadrugo. Pretečeno nedeljo so šli naši vrli tovariši v njihovo gostilno, da jim povedo ustmeno, da naj jih pustijo v miru. Poklicali so krčmarja v stransko sobo, da se pogovori z njim, pa niso imeli časa, ker krčmar jim ni pustil, da bi mu resnico povedali v obraz. Rajši se je hvalil, kako debel trebuh ima in se norčeval, kako so naši tovariši nekateri suhi. Povemo mu, da naj svojo hišo najprej pregleda, pa bo

videl, da ima tudi take ljudi v hiši, da ne bi bilo nič greha, ko bi jih kdo pojedel v postu namesto polenovke. In omenimo nej še, da so tedaj, ko so naši tovariši odhajali domov, prišle krčmarjeve ženske s psokami nad nje, češ kaj bodo oni, ki so delavci, da one nimajo nikake potrebe za delavci! Torej tovariši, pokažimo tudi mi, da tudi mi njih ne potrebujemo. Saj pravi pregovor, da se še berač celi vasi izogne, pa da se mi na bi mogli eni hiši. Omenimo naj še, da je dobro klepetala tudi krčmarjeva omožena hči. Rekla je, da je „gospa“. Zaradi nas naj le bo tudi plemenita gospa, ali naše delavce naj pusti v miru in naj se le spominja, da si je tudi ona že v tovarni služila svoj vsakdanji kruh. Za danes naj jim bo to v tolažbo, prihodnjč mogoče kaj več.

O pazovalec.

Organizacijske zadeve.

Redne odboreve seje meseca aprila.

Centralni odbor: 6., 13., 20., 27. aprila.
Krajevna skupina Sv. Jakob: 5., 11., 18., 25.
Krajevna skupina Rojan: 5., 12., 19., 26.
Krajevna skupina Škedenj: 7.
Skupina „Lloyd“: 9., 23.
„linoleum“: 1. 15.
„plinarna“: 14., 21.
„Sv. Marko“: 2. 16.

o— Izredni občni zbor skupine „Lloyd“ se vrši nepreklicno v soboto, dne 9. aprila, točno ob 8. zvečer v čitalniški dvorani pri Sv. Jakobu. Na dnevnem redu je: 1. volitev odbora, 2. razno. Prosim, da se člani skupine polnoštevilno udeleže tega občnega zbora.

Strokovni tajnik.

o— Sestanek članov N. D. O. skupine „Lloyd“ se vrši na velikonočni ponedeljek, dne 28. t. m., ob 10. dopoldne v društvenih prostorih pri sv. Jakobu. Namen sestanka: posvetovanje o volitvah v skupinski odbor.

o— Krajevna skupina N. D. O. v Rojanu ima svojo sejo v torek 29. t. m.

Iz delavskega sveta.

ds. Posledice neplačane delavčeve mezde. Obrtnik ni izplačal svojim štirim delavcem plače v soboto in tudi v nedeljo ne. V ponedeljek je izplačal dvema nekaj na plačo, druga dva nista dobila ničesar. Vsi štirje so nato izstopili iz dela in vložili tožbo pri obrtnem sodišču. Sodišče je obsodilo obrtnika na plačilo dolžne plače, poleg tega pa tudi v plačilo mezde za odpovedni rok. V utemeljitvi te razsodbe je bilo rečeno: po § 82-a odstavek d) obrtnega reda more delavec izstopiti iz dela, predno poteče delavno razmerje, ako mu delodajalec neupravičeno zadržuje dogovorjeno plačo. V predležem slučaju je bila plača izplačljiva v soboto in je bil torej delodajalec v smislu §§ 903 in 1334 obč. drž. zak. v zaostanku in to od nedelje. Po dolžno plačo so morali priti delavci sami. Ker pa niso dobili plače niti v nedeljo, je bil delodajalec dolžan jim plačo prinesiti sam in delavci niso bili dolžni priti vdrugič k njemu in zahtevati plačo od njega. Dolžnost delodajalca je bila, da bi jim vročil plačo tam, kjer so bili. Ker je delodajalec zaostal z izplačilom mezde, je prisilil stem delavce, kateri žive edino le od plače, da so razrušili delavno razmerje in poiskali si delo drugje. Zato je bilo vsem štirim delavcem v smislu § 84 obrt. reda priznati plača za odpovedni čas.

Dalje na četrti strani.

Zadržna gostilna članov N. D. O.

TRST, vogal ul. Ghega-Carradori.

(Blizu južnega kolodvora.)

Toči izvrstno istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino (opolo) ter kraški teran. Pivo budjejeviško. Kuhinja domača. Priporočamo tovarišem članom in cenjenemu občinstvu.

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

: Telefon: štev. 23-21.:

III. v Škedenju.

Čisti dobiček tega Vašega prvega gospodarskega podjetja je namenjen le vam in Vaši sveti stvari!

Posredovalnica za delo.

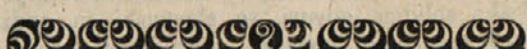
Proste službe:

ps— **Tapetnik**, dober delavec, dobi takoj delo. Zasluzek dober, stalen.

Službe iščejo:

si— **Komptoaristinja**, zmožna slovenskega in italijanskega jezika, išče službe v kaki trgovini ali odvetniški pisarni. Vstop mogoč takoj.si— **Večje število težakov**, članov N. D. O., dobrih delavcev, sposobnih tudi za druga dela, je v N. D. O. na razpolago vsak čas. Opozorjamo nato slovenska podjetja, da se v slučaju potrebe delavcev obračajo le na N. D. O.si— **Mladenič**, član N. D. O., dober slovenski korespondent, zmožen slovenskega in italijanskega jezika v govoru, ki se dobro razume v trgovini, z malo kavcijo in večjo garancijo, išče službo iztirjevalca, pijacista ali kaj sličnega. Ponudbe naj se blagovole poslati pod „Mladenič“, na upravo „Nar. Delavca“.**DAROVI.**

Za „Narodnega Delavca“ so darovali ob priliki društvenega sestanka v torek dne 22. t. m. člani N. D. O. K 8.20 in sicer: po 1 K tov. Jak. Purhart, Jos. Kožuh, Iv. Jamšek, Fr. Sprohar in Ant. Pestel; po —40, Pet. Zabrič, Jos. Bole, Mat. Kreševič, L. Pegan, Iv. Pertot, Jos. Markočič; po —20 K Jos. Žnideršič, Jos. Ahac, Fr. Kranjc. Hvala darovalcem, živeli posnemalci!

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.**Tovariši! Širite naš list!**

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da j.

prevzel

pekarno in sladščiarno

ul. Molin Grande št. 9.

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiice, potice itd.

Udani **Josip Tančar.**

Na novo urejena

: Pekarna Karol Trošt :TRST, - Campo S. Giacomo št. 20. - TRST
(nasproti cerkve sv. Jakoba)

Za velikonočne praznike se priporoča slav. Občinstvu za pečiva v pekarni sami ima na željo vsakovrstnih potic, pince torte itd.

Članom N. D. O. pozor!

Poslužite se vsi ur in zlatanine

v ulici del Rivo 26

Velika zaloga žepnih in stenskih ur ter vsakovrstne zlatanine. Izvršuje vsako popravo, ter jamči za 2 leti.

Članom N. D. O. so znižane cene.

udani **Alojz Povh, urar.**

Zaloga likerjev v sodčkih in butilkah

Jakob PerhacTRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerno. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.**Tomo Kelemenč**

krojač

ul. Giulia št. 31. I. ndst.

priporoča svojo moderno urejeno krojačnico v kateri se izvršuje vsa dela spajajoča v krojaško obrt. — Cene zmerno
Svoj k svojim!**Filip Ivanišević**

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „Ali Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ul. Zudeeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.**Književne novosti:**GREGOR JU: Poezije, zv. IV. . . . K 2.20
vezano 3.20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano 2.80
„Štiri ruske slike“, povesti 1.80
BENEŠ: „Brodskovski odvetnik“. 1.50
Klp Gregorčiča 4.00

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

NOVOST!

**Nakiti za dvorane in vrte pri
zabavah**

v belo-modro-rudečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici**Josip Gorenjec**

TRST, Via Valdirivo 40.

Josip Stolf mizarski mojster
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarska dela.

Podpisani priporoča sl. občinstvu in članom „N. D. O.“ svojo

Pekarno, sladščiarno in tov. biškotov

v ulici del Belvedere št. 57.

Vedno svež kruh za velikonočne praznike sprejema pečiva torte, pince, potice, i, t, d. kar se tudi v pekarni razpolaga na občno željo in izbiro.

Udani **Lovrec Rebul****„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“**

registrovana zadruga z omejenim porostvom.

piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.

(Vhod po glavnih stopnicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2 in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Poštno-hranilnični račun 816.004.

Novo pogrebno podjetjese je preselilo v **Corso št. 49.** (vogal Trg Goldoni).

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrljice, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Cene nizke, da so ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporoča

Telefon št. 1402

HENRICH STIBELJ in drugi.**VINKO SKERK**PEKARNA in -
SLADŠČIARNATRST, ul. Acquedotto 15,
podružnica ul. Miramare 9.

V moji pekarni se vdobi vsaki dan trikrat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinjše moke iz najboljših mlinov biškote in posebno pa specijaliteto za čaj. — Dobi se tudi veliko izbero butelj rum in vsake vrste čaja ter vse to po najnižji ceni.

Spoštovanjem **VINKO SKERK.****.. Vsi Slovenci v slovensko trgovino! ..****V. DOBAUSCHEK**

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočeno prodajati po

neverjetno nizkih cenah

Za novo sezono, velikanski prejemki blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14.— do 60.— Izven tega bogata izbira. kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajc, jopič, spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vseh drugih predmetov za moške.

Specijaliteta lastnega izdelka za delavce; srajce z kormonskega xforta ter močne hlače in spodnje hlače.

Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Lasna krojačnica.

Use po nizkih cenah.

Govori se slovensko.

Priporočam se na najtopleje za Vašo blagohotno podporo.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

2. aprila parnik „Laura“ Nowi-York via Patrasso-Palermo.

14. aprila parnik „Atlanta“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi

instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molina Piccolo št. 2. ali

pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Člani „N. D. O.“! Pozor!

V trgovini jestvinami

ANTON ŽERJAL, v ulici BELVEDERE št. 3.in v Filijalki **A. ŽERJAL**, v ul. Commerciale št. 18. dobite vsi K I.— blaga zaston ako nakupite za K 50.— blaga. Na zahtevo pošlje blago na dom.

Telefon št. 699.

Telefon št. 699.

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopije).

KUPUJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENT, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)**VALUTE IN DEVIZE**
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.

4 1/4 % **VLOGE NA KNJIŽICE**
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBRESTUJESE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRCAJNA. — — —